

Anarkia

Errico Malatesta

1898

Anarkia sanana tulee kreikan kielestä ja tarkoittaa ”ilman hallitusta”: tila ilman mitään esivaltaa.

Ennen kuin kokonainen ajattelijoiden luokka alkoi pitämään sellaista organisaatiota mahdollisena ja toivottavana, jotta se voisi olla päämäärä liikkeelle (josta on nyt tullut yksi tärkeimmistä tekijöistä modernissa sosiaalisessa sodankäynnissä), sanaa ”anarkia” käytettiin maailmanlaajuisesti epäjärjestyksen ja sekasorron merkityksessä, ja tuossa mielessä sitä yhä käyttää tietämättömät sekä totuuden vääristelystä kiinnostuneet vastustajat.

Emme heittäydy kielitieteellisiin keskusteluihin, sillä kysymys on kielitieteellisen sijasta historiallinen. Sanan yleinen tulkinta ei tulkitse väärin sen todellista etymologista merkitystä, vaan juontuu siitä. Se on seurausta ennakkoluulosta, jonka mukaan hallitus on välttämättömyys sosiaalisen elämän järjestämiselle, ja että tämän seurauksena yhteiskunta ilman hallitusta ei voi olla muuta kuin epäjärjestyksessä, aaltoilua joidenkin hillittömän ylivallan ja toisten sokean koston välillä.

Tämän ennakkoluulon olemassaolo ja sen vaikutukset sanan yleiselle merkitykselle on helpposti selitettävissä.

Ihminen, kuten kaikki elävät olennot, sopeuttaa itsensä elinolosuhteisiinsa ja siirtää tapan-
sa eteenpäin perinnöllisesti. Näin ollen kun ihminen on syntynyt ja elänyt orjuudessa, orjien pitkän ketjun jälkeläisenä, alkaessaan ajatella hän uskoo orjuuden olevan elämän perimmäinen olosuhde ja vapauden vaikuttavan mahdottomalta. Samaan tapaan työläinen joka on vuosisatoja pakotettu riippuvaiseksi työnantajan hyvästä tahdosta työn, eli leivän, saamiseksi, ja totutettu näkemään oma elämänsä niiden käsissä jotka omistavat maan ja pääoman, on päätenyt uskomään että se on hänen isäntänsä joka antaa hänelle ruokaa, ja näin ollen kysyy vilpittömästi miten voisi olla mahdollista elää ilman isäntää?

Samaan tapaan ihminen jonka raajat on sidottu syntymästä lähtien, mutta joka on kuitenkin keksinyt kuinka ontua eteenpäin, saattaa katsoa liikkumiskykynsä olevan juuri noiden siteiden ansiota, vaikka samaan aikaan nuo siteet päinvastoin kutistavat ja rampauttavat hänen raajojensa lihasenergiaa.

Jos lisäämme tapojen luonnolliseen vaikutukseen sen koulutuksen, jota isäntä, pastori tai opettaja antaa, tarkoituksenaan opettaa kuinka työnantaja ja hallitus ovat välttämättömiä, ja jos siihen lisäämme vielä tuomarin ja poliisin pakottamaan hiljaiseksi toisin ajattelevat - jotka saattaisivat levittää mielipidettään - voimme ymmärtää kuinka ennakkoluulo on vakiinnuttanut ase-

mansa isäntien ja hallitusten välineenä ja välttämättömyytenä. Oletetaan että lääkäri kehittäisi täydellisen teorian, tuhannen taitavasti keksityn piirroksen säestämänä, vakuuttamaan raajois- taan sidotun ihmisen siitä että jos hänen raajansa vapautettaisiin, hän ei voisi kävellä tai edes elää. Tuo ihminen puolustaisi siteitään raivon vallassa, ja pitäisi vihollisenaan jokaista joka yrittäisi repiä ne auki.

Näin ollen, jos uskotaan että hallitus on välttämätön ja että ilman hallitusta voi olla vain epä- järjestystä ja sekasortoa, on luonnollista ja loogista olettaa että anarkian, tarkoittaen hallituksen puuttumista, täytyy tarkoittaa myös järjestyksen puuttumista.

Eikä tämä tosiasia ole vailla vertaa sanojen historiassa. Niinä ajanjaksoina niissä maissa joissa yhden ihmisen hallitusta (monarkiaa) on pidetty välttämättömänä, sanaa "tasavalta" (eli monien hallitusta) on käytetty täsmälleen samalla tavalla kuin sanaa "anarkia", tarkoittamaan epäjärjes- tystä ja sekasortoa. Rippeitä sanan tästä merkityksestä löytyy yhä lähes kaikkien maiden yleis- kielistä.

Kun tämä mielipide muuttuu, ja väestö vakuuttuu siitä että hallitus ei ole välttämätön, vaan erittäin haitallinen, sana "anarkia", juuri siitä syystä että se merkitsee "ilman hallitusta", tulee tarkoittamaan samaa kuin "luonnollinen järjestys, kaikkien halujen, etujen ja mielenkiintojen harmonia, täydellinen vapaus täydellisellä solidaarisuudella."

Näin ollen ne ovat väärässä, jotka sanovat anarkistien valinneen nimensä huonosti sillä mas- sat ymmärtävät sen väärin ja se johtaa väärin tulkintoihin. Virhe ei kuitenkaan tule sanasta, vaan asiasta. Se vaikeus, jota anarkistit kohtaavat levittäessään näkemyksiään, ei riipu nimes- tä jonka he ovat valinneet, vaan siitä tosiasiasta että heidän käsityksensä osuvat piintyneisiin ennakkoluuloihin joita ihmisillä on hallituksen, tai "valtion" kuten sitä kutsutaan, toiminnasta.

Ennen kuin menemme eteenpäin, on hyvä selittää tuo viimeinen sana ("valtio"), sillä mieles- tämme se on monien väärinymmärrysten todellinen syy.

Anarkistit käyttävät yleisesti sanaa "valtio" tarkoittamaan kaikkea poliittisten, lainsäädännöl- listen, oikeudellisten, sotilaallisten, taloudellisten ynnä muiden instituutioiden kokoamista yh- teen keinoilla joiden avulla ihmisiltä viedään omien asioidensa hoito, oman toimintansa ohjaami- nen ja omasta turvallisuudestaan huolehtiminen, niin että tuo kaikki annetaan tietyille yksilöille, jotka joko anastamalla tai valtuutuksella saavat oikeuden säätää lakeja muiden yli, pakottaen väestön kunnioittamaan heitä käyttämällä yhteisön kollektiivista voimaa tätä päämäärää varten.

Tässä tapauksessa sana "valtio" tarkoittaa "hallitusta", tai se voidaan kokea myös abstraktina il- miönä, joka henkilöityy hallituksena. Näin ollen sellaiset ilmaisut kuin "Valtion lakkauttaminen" tai "Yhteiskunta ilman valtiota" sopivat täysin käsitykseen anarkistien halusta tuhota kaikki esi- valtaan perustuvat poliittiset instituutiot, sekä perustaa vapaa ja tasavertainen yhteiskunta, joka pohjautuu etujen ja mielenkiintojen harmoniaan, sekä kaikkien vapaaehtoiseen osallistumiseen sosiaalisten tarpeiden tyydyttämiseksi.

Sanalla "valtio" on kuitenkin monia muita merkityksiä, ja niiden joukossa on sellaisia jotka ajautuvat väärintulkintoihin, etenkin kun niitä käyttää ihmiset joiden surullinen sosiaalinen ase- ma ei ole sallinut heille vapaa-aikaa jonka avulla totuttautua tieteellisen kielen hienovaraisiin eroavaisuuksiin, tai, pahempaa, kun niitä käyttää petolliset vastustajat, joita kiinnostaa hämmen- nyksen aiheuttaminen tai halu olla käsittämättä. Näin ollen sanaa "valtio" käytetään usein viit- taamaan mihin tahansa yhteiskuntaan, tai ihmisten kokoelmaan, jotka ovat yhdistyneet tietyllä alueella ja muodostaneet "sosiaalisen yksikön", riippumatta siitä tavasta millä kyseisen yksikön jäsenet ovat ryhmittyneet, tai siitä millaiset suhteet heidän välillään on. "Valtiota" käytetään myös yksinkertaisesti vain synonyymina "yhteiskunnalle". Näiden merkitysten pohjalta vastus-

tajamme uskovat, tai pikemminkin väittävät uskovansa, että anarkistit haluavat lakkauttaa kaikki sosiaaliset suhteet ja kaiken kollektiivisen työn, ja kutistaa ihmisen eristyneisyyden tilaan, eli tilaan joka on raakalaisuuttakin pahempi.

”Valtiolla” tarkoitetaan taas pelkkää maan ylintä hallintoa, keskusvaltaa, erillisenä maakunnallisesta tai kunnallisesta vallasta, ja näin ollen jotkut luulevat että anarkistit haluavat pelkkää alueellista keskittämisen purkamista niin että hallituksen periaate jätetään koskemattomaksi, ja näin anarkia sekoitetaan maakunnalliseen tai kunnalliseen hallitukseen.

Lopulta ”valtio” merkitsee ”olosuhdetta, elämisen muotoa, sosiaalisen elämän järjestystä” jne., ja näin ollen voimme sanoa että on välttämätöntä muuttaa työtätekevien luokkien taloudellista tilaa, tai että anarkinen valtio on ainoa solidaarisuuden periaatteille perustettu valtio, ja muita vastaavia korulauseita. Joten jos taas sanomme toisessa mielessä haluavamme lakkauttaa valtion, saatamme taas kerran vaikuttaa järjettömiltä tai ristiriitaisilta.

Näistä syistä uskomme että voisi olla parempi käyttää ilmaisua ”valtion lakkauttaminen” niin vähän kuin mahdollista, ja korvata se toisella, selkeämmällä ja konkreettisemmalla ”hallituksen lakkauttamisella”.

Tässä esseessä käytetään jälkimmäistä ilmausta.

Olemme sanoneet anarkian olevan yhteiskunta ilman hallitusta. Mutta onko hallituksen nujertaminen mahdollista, suotavaa tai viisasta? Katsotaan.

Mitä on hallitus? Ihmismielessä on sairaus, jota voitaisiin kutsua metafyyksiseksi taipumukseksi. Se aiheuttaa ihmiselle sen, että kun hän ensin on loogisen prosessin avulla abstrahoinut laadun objektista, hän altistuu eräänlaiselle hallusinaatiolle joka abstraktiolla korvaa aidon asian. Positiivisen tieteen aiheuttamista iskuista huolimatta tämä metafyyksinen taipumus on silti vahvana aikalaistemme enemmistön mielissä. Sen vaikutuksesta monet pitävät hallitusta todellisena asiana, johon liitetään tiettyjä järjen, oikeuden ja tasavertaisuuden ominaisuuksia, riippumatta hallituksen muodostavista ihmisistä.

Tähän tapaan ajatteleville hallitus, tai valtio, on abstrakti sosiaalinen valta, ja se edustaa aina abstraktia yleistä etua. Se on ilmaus kaikkien oikeuksista, ja sen rajoitteena pidetään jokaisen oikeuksia. Tätä tapaa hallituksen ymmärtämiseksi kannattaa ne joiden omaa etua se ajaa, joille esivallan periaatteen ylläpitäminen on välttämättömyys, jotta tuo periaate selviäisi aina vallankäyttäjien puutteista ja virheistä.

Meille hallitus on hallitsijoiden kasauma, ja hallitsijat - kuninkaat, presidentit, ministerit, kansanedustajat ja muut - ovat niitä joilla on valta tehdä ihmisten välisiä suhteita sääteleviä lakeja, sekä pakottaa noudattamaan niitä. Ne ovat niitä jotka päättävät ja keräävät verot, pakottavat asepalvelukseen, tuomitsevat ja rankaisevat lainrikkoojia. Ne alistavat ihmiset säädöksille, sekä valvovat ja sanktioivat yksityisiä sopimuksia. Ne monopolisoivat tietyt tuotannon ja julkisten palveluiden haarat, tai halutessaan kaiken tuotannon ja kaikki julkiset palvelut. Ne edistävät tai pidättelevät tavaravaihtoa. Ne käyvät sotia tai solmivat rauhoja toisten maiden hallitusten kanssa. Ne sallivat tai estävät vapaan kaupan ja monia muita asioita. Lyhyesti sanottuna, hallitsijat ovat niitä joilla enemmän tai vähemmän on valta käyttää yhteiskunnan kollektiivista voimaa, eli kaikkien fyysistä, älyllistä ja taloudellista voimaa, saadakseen jokaisen tottelemaan hallitsijan tahtoa. Ja mielestämme tämä valta muodostaa hallituksen ja esivallan pohjimmaisen periaatteen.

Mutta mitä syitä on hallituksen olemassaololle?

Miksi luopua omasta vapaudestaan, omasta aloitteellisuudestaan, jonkun toisen hyväksi? Miksi antaa heille valta olla herroja itse kunkin tahtoa vastaan tai sen mukaisesti, käyttämään kaikkien voimia omiin tarkoituksiinsa? Ovatko hallitsijat niin poikkeuksellisen lahjakkaita että he

kykenevät järkensä pohjalta edustamaan massoja ja toimimaan kaikkien etujen mukaisesti paremmin kuin ihmiset itse kykenisivät? Ovatko he niin erehtymättömiä ja lahjomattomia, että heidän varaansa voi laskea itse kunkin ja kaikkien kohtalon, luottaen heidän tietämykseensä ja hyvyyteensä?

Ja vaikka olisi olemassa äärimmäisen hyviä ja tietäväisiä ihmisiä, vaikka olettaisimme sen mitä ei ole koskaan historiassa tapahtunut, emmekä usko koskaan tapahtuvan, eli että hallitus koostuisi parhaista ja kyvykkäimmistä, lisäisikö hallitusvallassa oleminen mitään heidän hyvää tekevään vaikutukseensa? Eikö se pikemminkin rampauttaisi ja tuhoaisi sen? Hallitsijoille on välttämätöntä puuhailla asioiden parissa joita he eivät ymmärrä, ja ennen kaikkea haaskata suuri osa energiastaan vallassa pysymiseen, ystäviensä tyytyväisenä pitämiseen, tyytymättömien hillitsemiseen sekä kapinallisten pitämiseen kurissa.

Edelleen, oli hallitsijat sitten hyviä tai pahoja, viisaita tai tietämättömiä, kuinka he saavat valan? Nimittävätkö he itsensä sodan, valloituksen tai vallankumouksen oikeutuksella? Jos näin on, niin mitä takeita väestöllä on siitä että hallitsijoilla on yleinen hyvä sydämellään? Tässä tapauksessa kyse on pelkästä anastuksesta, ja jos alamaiset ovat tyytymättömiä, heille ei jää mitään muuta kuin taakan karistaminen aseilla. Valitaanko hallitsijat tietystä luokasta tai puolueesta? Siinä tapauksessa on väistämätöntä että tuon puolueen tai luokan hyödyt ja ajatukset kukoistavat samalla kun muiden toiveet ja hyödyt uhrataan. Valitaanko heidät yleisellä kansanäänestyksellä? Nyt määrä on ainoa kriteeri, eikä määrä selvästikään todista järjestä, oikeudesta tai kyvykkyydestä. Yleisen kansanäänestyksen alaisuudessa valitaan ne jotka tietävät kuinka parhaiten hurrata massat. Vähemmistö, joka saattaa olla puolet miinus yksi, uhrataan. Lisäksi kokemus on osoittanut että on mahdotonta keksiä vaalijärjestelmää joka aidosti takaisi valinnan todellisen enemmistön pohjalta.

On runsaasti erilaisia teorioita joilla ihmiset ovat yrittäneet oikeuttaa hallituksen olemassaolon. Niistä jokainen perustuu kuitenkin, myönnetään sitä tai ei, sille oletukselle että yhteiskunnan yksilöiden edut ja halut ovat ristiriidassa, ja että ulkoinen ylin valta on välttämätön pakottamaan jotkut kunnioittamaan toisten etuja, säätämällä ja pakottamalla käytössääntöjä joiden pohjalta kukin voi saada maksimittymäväisyyden minimiuhrauksilla. Jos, kuten autoritaarisen koulukunnan teoreetikot sanovat, yksilön hyödyt, mielenkiinnon kohteet ja halut ovat vastakkaiset toisen yksilön vastaaville, tai ehkä koko yhteiskunnalle, kenellä on oikeus ja valta pakottaa toinen kunnioittamaan toisen tai toisten etuja? Kuka kykenee estämään yksilöllistä kansalaista loukkaamasta yleistä tahtoa? He sanovat että jokaisen vapauden rajana on toisten vapaus: mutta kuka asettaa nuo rajat, ja saa ihmiset kunnioittamaan niitä? Etujen ja intohimojen luonnollinen vastakkaisuus tekee hallituksesta välttämättömyyden, sekä oikeuttaa esivallan. Esivalta puuttuu asiaan sosiaalisen selkkauksen välittäjänä, ja asettaa rajat jokaisen oikeuksille ja velvollisuuksille.

Näin teoriassa; mutta ollakseen järkevä teorian täytyy perustua tosiasioiden tarkastelemiselle. Tiedämme hyvin kuinka sosiaaliekonomiassa on tapana keksiä teorioita oikeuttamaan toisiasioita, eli siis puolustamaan etuoikeuksia ja saada niiden uhrat tyynesti hyväksymään tilanne. Tarkastellaan tässä hieman tosiasioita.

Kaikkina historian aikoina, myös nykyisenä, hallitus on joko muutamien brutaalia, väkivaltaista ja sattumanvaraista ylivaltaa monien yli, tai se on väline joka on tarkoitettu turvaamaan niiden ylivalta ja etuoikeudet, jotka voimalla, viekkaudella tai perinnöllä ovat ottaneet itselleen kaikki elämän välineet, ennen kaikkea maaperän, ja näin he pitävät väestön palveluksessaan, saavat rahvaan työskentelemään hyväkseen.

Hallitukset sortavat ihmiskuntaa kahdella tapaa. Joko suoraan raa'alla voimalla, eli fyysisellä väkivallalla, tai epäsuorasti viemällä heiltä keinot tulla toimeen, ja näin tekemällä heistä avuttomia. Poliittinen valta juontaa juurensa ensimmäiseen keinoon; taloudelliset etuoikeudet syntyivät toisesta. Hallitukset voivat myös sortaa ihmistä emotionaalisella tasolla, ja tällä tapaa muodostuu uskonnollinen esivalta. Uskonnollisten taikauskojen levittämiseen ei ole muuta syytä kuin se miten ne puolustavat ja vahvistavat poliittisia ja taloudellisia etuoikeuksia.

Primitiivisessä yhteiskunnassa, ennen kun maailma oli näin tiheästi asutettu ja kun sosiaaliset suhteet olivat yksinkertaisempia, jos mikä tahansa olosuhde esti solidaarisuuden tapojen ja käytäntöjen muodostumisen, tai tuhosi jo olemassa olleet, ja vakiinnutti ihmisen ylivallan toisen yli, nuo kaksi valtaa, poliittinen ja taloudellinen, yhdistyivät samoihin käsiin - usein yhdelle henkilölle. Ne jotka voimalla olivat valloittaneet ja köyhdyttäneet toiset, pakottivat heidät palvelijoihinsa tekemään kaikenlaisia asioita oikkujensa mukaisesti. Voittajat olivat samaan aikaan omistajia, lainsäätäjiä, kuninkaita, tuomareita ja teloittajia.

Mutta kun väestön lisääntyessä tarpeet kasvoivat ja sosiaaliset suhteet muuttuivat monimutkaisemmiksi, tällaisen itsevaltiuden jatkaminen kävi mahdottomaksi. Oman turvallisuutensa takia hallitsijat joutuivat, usein oman tahtonsa vastaisesti, turvautumaan etuoikeutettuun luokkaan, eli tiettyyn määrään samat edut jakavia yksilöitä, ja joutuivat myös antamaan näiden etuoikeutettujen yksilöiden hoitaa itse oma toimeentulonsa. Joka tapauksessa hallitsijat pitivät itsellään ylimmän tai lopullisen kontrollin. Toisin sanoen, hallitsijat pitivät itsellään oikeuden riistää kaikkia omaksi edukseen, ja tyydyttääkseen kuninkaallisen turhamaisuutensa. Näin ollen yksityinen vauraus kehittyi hallitsevan järjestyksen varjossa, sen suojaksi ja - usein tiedostamattomasti - sen rikoskumppanina. Syntyi omistajien luokka, joka vähä kerrallaan keräsi käsiinsä tuotannon välineet. Tuo elämän perusta - maatalous, teollisuus ja vaihto - päättyi vallaksi itsessään. Tämä valta, toimintakeinojensa ylivoimaisuudella ja ajamiensa etujen massalla, päättyy aina enemmän tai vähemmän avoimesti alistamaan poliittista valtaa, josta se tekee poliisinsa.

Tämä ilmiö on toistunut monta kertaa historian kuluessa. Jokaisella kerralla kun fyysinen raa-ka sotilaallinen voima on päässyt niskan päälle yhteiskunnassa, valloittajat ovat osoittaneet taipumusta keskittää hallitusta ja omaisuutta omiin käsiinsä. Jokaisessa tapauksessa on kuitenkin käynyt niin, että koska hallitus ei voi hoitaa vaurauden tuotantoa sekä valvoa ja ohjata kaikkea, sen on välttämätöntä sovitella vaikutusvaltaisen luokan kanssa, ja yksityinen omaisuus muodostuu uudestaan. Sen myötä tulee jako kahteen osaan, niihin jotka kontrolloivat yhteiskunnan kollektiivista voimaa, sekä omistajiin joista hallitsijat ovat riippuvaisia, sillä omistajat hallitsevat tuon kollektiivisen voiman perustaa.

Tämä asioiden tila on korostunut eniten modernina aikana. Tuotannon kehittyminen, kaupankäynnin huikea laajeneminen, rahan saavuttama suuri valta, sekä kaikki Amerikan löytämisestä tulevat taloudelliset seuraukset, koneiden keksiminen jne. on turvannut kapitalistisen luokan ylivallan; luokan joka ei enää tyydy luottamaan hallituksen tukeen, ja on alkanut toivomaan että hallitus koostuisi kyseisen luokan jäsenistä ja olisi jatkuvasti sen kontrollissa; luokan joka on järjestäytynyt tarkoituksenaan puolustaa hallitusta osattomien mahdollista kosta vastaan. Näin sai alkunsa moderni parlamentaarinen järjestelmä.

Nykypäivänä hallitus koostuu omistajista, tai ihmisistä jotka ovat niin riippuvaisia omistajien luokasta ettei kaikista rikkaimpien tarvitse ottaa itse osaa. Esimerkiksi Rothschildin ei tarvitse olla kansanedustaja tai ministeri, hänelle riittää että kansanedustajat ja ministerit ovat hänestä riippuvaisia.

Monissa maissa proletariaatti osallistuu muodollisesti hallituksen valintaan. Tämä on myönnytys jonka porvarillinen (eli omistava) luokka on tehnyt, joko hyötyäkseen julkisesta tuesta kuninkaallista tai aristokraattista valtaa vastaan, tai ohjatakseen ihmisten huomion pois omasta vapautumisestaan antamalla heille näennäisen osuuden poliittisesta vallasta. Joka tapauksessa, osasipa porvaristo aavistaa sitä tai ei, kun he antoivat ihmisille oikeuden äänestää, tuo oikeus on osoittautunut todellisuudessa pelkäksi irvikuvaksi, joka palvelee vain porvariston vallan lujittamisessa, samalla kun se antaa proletariaatin energisimmille harhakuvana toivon valtaan pääsemisestä.

Joten myös yleisen äänioikeuden suhteen - voisimme sanoa että etenkin yleisen äänioikeuden suhteen - hallitus on säilynyt porvarisluokan palvelijana ja poliisina. Kuinka asia edes voisi olla toisin? Jos hallitus ryhtyisi vihamieliseksi, jos toivo demokratiasta muuttuisi koskaan joksikin muuksi kuin ihmisiä huijaavaksi harhaluuloksi, etujensa menettämisen uhkaamaksi joutuva omistajaluokka kapinoisi ja käyttäisi vaurauden omistamisesta syntyvän kaiken voimansa ja vaikutusvaltansa kutistaakseen hallituksen pelkäksi poliisivoimaksi.

Kaikkina aikoina kaikissa paikoissa, mikä tahansa onkaan ollut hallituksen nimi, alkuperä tai organisaatio, sen keskeinen tarkoitus on ollut massojen sortaminen ja riistäminen, sekä sortajien ja riistäjien puolustaminen. Sen pääasialliset tunnusmerkit ja korvaamattomat välineet ovat poliisi ja veronkerääjä, sotilas ja vankila. Ja näihin on välttämätöntä lisätä hallituksen suojelemat papit ja opettajat, joiden tehtävä on saada ihmisistä luonteeltaan alamaisia ja tottelevaisia ikeen alla.

Selvästikin tähän hallituksen toiminnan ensisijaiseen ja keskeiseen alaan on ajan myötä lisätty uusia. Myönnämme jopa että hallitus ei koskaan, tai lähes koskaan, ole kyennyt olemaan olemassa sivistyneessä maassa ilman että se on sortavien ja riistävien käytäntöjen lisäksi ottanut käyttöön myös sellaisia tapoja, jotka ovat hyödyllisiä ja välttämättömiä sosiaaliselle elämälle. Mutta tämä tosiasia ei muuta mihinkään sitä että hallitus on luonteeltaan riiston väline, ja että sen asema tuomitsee sen puolustamaan määräävää luokkaa, ja näin vahvistaa ja kasvattaa ylivallan pahuuksia.

Hallitus olettaa tehtäväkseen enemmän tai vähemmän valppaasti suojella kansalaisten elämää suorilta tai brutaaleilta hyökkäyksiltä; se myöntää ja laillistaa tietyn määrän oikeuksia ja tapoja, joita ilman elämä yhteiskunnassa olisi mahdotonta. Se organisoii ja ohjaa tiettyjä julkisia palveluita, kuten postia, terveydenhuoltoa, sosiaalipalveluita, työpajoja jne. sekä esiintyy heikkojen ja köyhien suojelijana ja auttajana. Mutta kantamme todistamiseksi riittää kun panee merkille miten ja miksi se täyttää nämä tehtävät. Tosiasiassa kaikki mitä hallitus tekee tapahtuu aina ylivallan hengessä, tarkoituksena puolustaa, laajentaa tai säilyttää omaisuuden ja niiden luokkien etuoikeuksia joita hallitus edustaa ja puolustaa.

Hallitus ei voi hallita kauaa piilottamatta todellista luonnettaan yleisen hyödyllisyyden teeskentelemisen taakse. Se ei voi kunnioittaa etuoikeutettujen elämiä esiintymättä kaikkien elämien kunnioittajana. Se ei voi saada joidenkin etuoikeuksia siedettäväksi esiintymättä kaikkien oikeuksien takaajana. ”Laki” (sekä tietenkin lain laatijat, hallitus) on Kropotkinin mukaan ”hyödyntänyt ihmisen sosiaalisia tuntemuksia, ja saanut niihin moraaliset ohjenuorat joiden avulla ihminen on hyväksynyt vähemmistölle - riistäjille - hyödylliset järjestelyt vastakohtana niiden edulle, jotka saattaisivat kapinoida. Se ei olisi onnistunut tässä ilman vetoamista moraaliseen perustaan.”

Hallitus ei voi toivoa yhteisön tuhoa, sillä silloin se ei määräävien luokkien kanssa voisi riistolla viedä yhteisöjen vaurautta; eikä hallitus voi jättää yhteisöä hallitsemaan omia asioitaan, sillä muuten ihmiset saattaisivat pian huomata että hallitus oli välttämätön vain heitä köyhdyttävän

omistajaluokan puolustamiseen, ja he saattaisivat kiireesti hankkiutua eroon sekä hallituksesta että omistavasta luokasta.

Tänä päivänä, kohdatessaan proletariaatin sitkeät ja uhkaavat vaatimukset, hallitukset osoittavat taipumusta puuttua työnantajien ja työläisten välisiin suhteisiin. Näin he yrittävät pidätellä työväenliikettä, ja harhaanjohtavilla reformeilla estää köyhiä yrittämästä ottaa itselleen sitä mikä heille kuuluu, eli tasavertainen osa elämän hyvistä asioista joita muut pääsevät nauttimaan.

Meidän täytyy myös muistaa että toisaalta taas porvaristo, eli omistava luokka, sotii jatkuvasti keskenään ja tuhoaa toisiaan, ja toisaalta taas hallitus, vaikkakin koostuu porvaristosta ja toimii porvareiden palvelijana ja suojelijana, pyrkii silti jokaisen palvelijan ja suojelijan tapaan jatkuvasti vapauttamaan itsensä määräysvallan alaisuudesta. Näin ollen tämä kiikkulauta, huojuminen myönnytysten ja vetäytymisen välillä, liittolaisten etsiminen väestön keskuudesta luokkia vastaan, ja luokkien keskuudesta massoja vastaan, muodostaa hallitsijoiden tieteen ja sokaisee vilpittömät ja flegmaatit, jotka odottavat aina pelastuksen tulevan yläpuolelta.

Hallituksen luonne ei muutu kaiken tämän myötä. Jos se toimii kaikkien oikeuksien säätelijänä ja takaajana, se turmelee käsityksen oikeudesta. Se oikeuttaa vääryyden ja rankaisee jokaisesta teosta joka loukkaa tai uhkaa hallitsijoiden ja omistajien etuoikeuksia. Se julistaa kaikista julmimman kurjien riistämisen olevan oikeutettua ja laillista, vaikka se tarkoittaa hidasta ja jatkuvaa materiaalista sekä moraalista murhaa, jonka toteuttajana on vauraat ja uhreina osattomat. Edelleen, jos se hallinnoi julkisia palveluita, se pitää aina mielessä ennen kaikkea hallitsijoiden ja omistajien edut, eikä vaivaa päätään työläismassojen eduilla, paitsi silloin kun on välttämätöntä saada massat sietämään osansa verotuksesta. Jos se jakaa opetusta, se pidättelee ja rajoittaa totuutta, ja pyrkii valmistamaan nuoret mielet ja sydämet joko leppymättömiksi tyranneiksi tai tottelevaisiksi orjiksi, sen luokan pohjalta mihin he kuuluvat. Hallituksen käsissä kaikesta tulee riiston väline, kaikki toimii kuin poliisioperaatio, hyödyllinen pitämään ihmiset kurissa. Ja näin sen täytyy olla. Jos ihmiskunnan elämä koostuu ihmisten välisistä selkkauksista, niin luonnollisestikin tarvitaan valloittajia ja valloitettuja, ja hallitus, jonka avulla voittajat turvaavat voittonsa tulokset, ei selvästikään joudu niiden käsiin jotka hävisivät, käytiinpä taistelu sitten fyysisen tai älyllisen voiman saralla, tai talouden kentällä. Ja ne jotka ovat taistelleet saadakseen itselleen paremmat olosuhteet kuin toisilla, voittaakseen etuoikeuksia ja kasvattaakseen ylivaltaa, eivät voiton saavutettuaan selvästikään käytä sitä puolustamaan kukistettujen oikeuksia ja asettamaan rajoja omalle, sekä ystäviensä ja kannattajiensa vallalle.

Hallitus - tai Valtio, jos sen niin haluaa ilmaista - tuomarina, sosiaalisten riitojen sovittelijana, yleisen hyödyn osittaisena hallinnoijana on valhe, harhakuva, Utopia joka ei koskaan toteudu ja joka ei ole toteutettavissa. Jos todellisuudessa ihmisten edut ovat aina vastakkaiset toisten kanssa, jos todellakin ihmisten väliset selkkaukset ovat tehneet lait välttämättömiksi ihmisen yhteiskunnassa, ja yksilön vapautta täytyy rajoittaa toisten yksilöiden vapaudella, silloin jokaisen täytyy aina yrittää saada oma etunsa kukoistamaan toisten yli. Jokainen pyrkii laajentamaan omaa vapauttaan toisten vapauden kustannuksella, ja näin saamme hallituksen. Ei vain sen takia että hallitus olisi enemmän tai vähemmän hyödyksi yhteiskunnan jäsenten kokonaisuudelle, vaan koska valloittajat haluaisivat turvata itselleen voiton hedelmät. Ne haluaisivat tehokkaasti alistaa kukistetut ja vapauttaa itsensä alituiselta puolustuskannalta, ja näin he nimittäisivät poliiseiksi kyseiseen ammattiin erityisesti sopivia ihmisiä. Jos asia todella olisi näin, ihmisyyden kohtalona olisi tuhoutua jaksoittaisiin kilvoitteluihin hallitsijoiden tyrannian ja kukistettujen kapinoinnin välillä.

Mutta onneksi ihmiskunnan tulevaisuus on onnellisempi, sillä sitä hallitseva laki on miedompi.

Näin ollen, vuosisatoja kestäneessä kilpailussa vapauden ja esivallan välillä, toisin sanoen, sosiaalisen tasa-arvon ja sosiaalisten kastien välillä, kyse ei ole varsinaisesti ollut yhteiskunnan ja yksilön välisistä suhteista, tai yksilön itsenäisyyden kasvattamisesta sosiaalisen kontrollin kustannuksella, tai päinvastoin. Pikemminkin kyse on ollut siitä että antamalla kaikille samat oikeudet ja samat toimintakeinot, ketä tahansa ihmistä on estetty sortamasta muita. Kyse on ollut siitä että kaikkien aloiteoikeus, joka luonnollisesti johtaa kaikkien hyötyyn, asetetaan harvojen aloiteoikeuden sijalle, sillä jälkimmäinen johtaa välttämättä kaikkien muiden tukahduttamiseen. Lyhyesti sanottuna kyse on aina ihmisen toiseen kohdistaman ylivallan ja riiston lopettamisesta sellaisella tavalla että yleinen hyvinvointi on kaikkien etu, ja että jokaisen yksilöllinen voima, sen sijaan että sortaisi, tukahduttaisi tai taistelisi toisia vastaan, löytää mahdollisuuden täydelle kehittymiselleen, jolloin kaikki etsivät yhteenliittymiä toisten kanssa kaikkien eduksi.

Siitä mitä olemme sanoneet seuraa että hallituksen olemassaolo, vaikka sen hypoteesin pohjalta että autoritaaristen sosialistien ihannehallitus olisi mahdollinen, ei pysty tuottamaan kasvua tuotannollisissa voimissa, vaan päinvastoin kutistaa sitä suunnattomasti, sillä hallitus rajaisi aloiteoikeuden harvoille. Se antaisi näille harvoille oikeuden tehdä kaikkia asioita, kykenemättä tietenkään suomaan heille tietoa tai ymmärrystä kaikista asioista.

Tosiasiassa jos riisuu lainsäädännön ja kaikki hallituksen toiminnot joiden tarkoitus on suojella etuoikeutettuja, ja mikä edustaa vain etuoikeutetun luokan tahtoa, ei jäljelle jää mitään muuta kuin yksittäisten hallitsijoiden kasauma. ”Valtio”, sanoi Sismondi, ”on aina konservatiivinen valta joka valtuuttaa, säätelee ja organisoi edistyksen valloituksia (ja historia todistaa kuinka se soveltaa niitä omaksi ja toisten etuoikeutettujen luokkien voitoksi) mutta ei koskaan aloita niitä. Uudet ideat saavat aina alkunsa alhaalta käsin, ne keksitään yhteiskunnan juurilla, ja synnyttyään ne muuttuvat mielipiteiksi ja leviävät. Mutta niiden täytyy aina matkansa varrella kohdata perinteen, tavan, etuoikeuden ja virheen vakiintuneet vallat.”

Jotta voi ymmärtää kuinka yhteiskunta voisi olla olemassa ilman hallitusta, riittää kun kääntää katseensa hetkeksi siihen mitä nykyisessä yhteiskunnassamme todella tapahtuu. Voimme nähdä kuinka todellisuudessa kaikkein tärkeimmät toiminnot toteutetaan jo nyt ilman hallituksen suoraan puuttumista asiaan. Voimme myös havaita että hallitus sekaantuu asioihin vain riistääkseen massoja tai puolustaakseen etuoikeutettuja, tai sanktioidakseen turhaan kaiken sen mikä on tehty ilman hallituksen apua. Ihmiset työskentelevät, vaihtavat, opiskelevat, matkustavat, seuraavat nykyisiä moraali- tai hygieniasääntöjä valintansa mukaan, hyötyvät tieteen ja taiteen edistyksestä; heillä on lukemattomia yhteisiä etuja ilman että he koskaan tuntevat tarvetta sille että jonkun tulisi johtaa heitä näiden asioiden suhteen. Päinvastoin juuri nuo asiat joihin hallitus ei puutu kukoistavat parhaiten ja synnyttävät vähiten kiistoja. Ne on tiedostamattomasti sopeutuneet kaikkien tahtoon tavalla joka on osoittautunut kaikista hyödyllisimmäksi ja soveliaimmaksi.

Eikä hallitus ole yhtään sen välttämättömämpi suuria hankkeita varten, tai niihin julkisiin palveluihin jotka vaativat useiden erilaisista olosuhteista ja maista tulevien ihmisten jatkuvaa yhteistyötä. Tuhannet näistä hankkeista ovat jo nyt vapaaehtoisesti perustettujen yhdistysten työtä. Ja kaikki tietää että nämä ovat parhaiten onnistuvia hankkeita. Emme puhu riistämään järjestäytyneistä kapitalistien yhdistyksistä, vaikkakin jopa ne osoittavat vapaiden yhteenliittymien mahdollisuuksia ja voimaa, jotka saattavat laajeta kunnes ne kattavat kaikkien maiden kaikki ihmiset, ja pitävät sisällään kaikista laajimmat ja vaihtelevimmat mielenkiinnon kohteet ja edut. Puhumme pikemminkin niistä yhdistyksistä joiden innoituksena toimii rakkaus ihmisyyttä kohtaan tai intohimo tietoon, tai vain pelkästään halu huvittelulle ja rakkaus aplodeja kohtaan, sillä nämä edustavat paremmin sellaisia ryhmittymiä joita on olemassa yhteiskunnas-

sa josta yksityinen omaisuus ja ihmisten väliset sisäiset selkkaukset on lakkautettu, ja jokainen huomaa omat etunsa yhteensopiviksi kaikkien muiden etujen kanssa, sekä suurimman tyydytyksen löytyvän hyvien asioiden tekemisestä ja toisten ilahduttamisesta. Tiedeseurat ja kokoukset, kansainvälinen pelastusveneyhdistys ja Punainen Risti, ammattiliitot, rauhanjärjestöt, vapaaehtoiset pelastustyöntekijät jotka kiiruhtavat hätiin katastrofin sattuessa, ovat kaikki esimerkkejä - tuhansien muiden joukossa - yhteenliittymän hengen voimasta, joka näyttäytyy aina kun sille nousee tarvetta tai kun innokkuus pääsee valloilleen. Se, että vapaaehtoiset yhdistykset eivät kata koko maailmaa, eivätkä ulotu materiaalsen ja moraalisen toiminnan kaikille osa-alueille, johtuu esteistä joita hallitukset ovat kasanneet niiden tielle, yksityisen omaisuuden luomista vastakkaisuuksista, sekä kyvyttömyydestä ja rappeutumisesta johon ihmiskunnan enemmistö on ajautunut vaurauden monopolisoiduttua harvojen käsiin.

Hallitus vastaa esimerkiksi posti- ja telepalveluista. Mutta millä tapaa se todella auttaa niiden hoitamisessa? Kun ihmiset ovat tilanteessa jossa he nauttivat kyseisistä palveluista ja tuntevat tarpeen niille, he alkavat miettimään näiden palveluiden järjestämistä, ja riittävällä teknisellä tiedolla varustettu ihminen ei tarvitse todistusta valtiolta voidakseen aloittaa työt. Mitä yleisempi ja kiireellisempi tarve on, sitä enemmän vapaaehtoisia ilmaantuu sen täyttämiseksi. Olisiko ihmisillä kykyä järjestää ja jakaa välttämätön toimeentulo? Älkää koskaan pelätkö että he kuolisivat nälkään odottaessaan hallituksen säätävän asiaa käsittelevän lain. Missä tahansa hallitus on olemassa, sen täytyy odottaa kunnes ihmiset ovat ensiksi järjestäneet kaiken, ja sitten tulla lakeineen sanktioimaan ja riistämään sitä mikä on jo tehty. On selvää että yksityinen etu on suuri motiivi kaikelle toiminnalle. Näin ollen kun kaikkien etu muuttuu jokaisen eduksi (kuten väistämättä käy heti kun yksityinen omaisuus lakkautetaan) tulevat kaikki olemaan aktiivisia. Jos he nyt työskentelevät harvojen etujen hyväksi, he työskentelevät niin paljon enemmän ja paremmin työskennellessään kaikkien etujen hyväksi. On vaikea ymmärtää miten kukaan voi uskoa että sosiaaliselle elämälle välttämättömät julkiset palvelut voitaisiin järjestää paremmin hallituksen määräyksellä kuin suoraan työläisten itsensä toimesta, jotka omalla valinnallaan tai sopimuksilla toisten kanssa toteuttavat sen itse, kaikkien niiden välittömässä valvonnassa joita asia koskettaa.

Selvästikin jokaisessa mittavassa kollektiivisessa hankkeessa on tarve työnjaolle, tekniselle ohjaamiselle, hallinnoinnille jne. Mutta autoritaarit vain pelaavat sanoilla kun he johtavat työn organisaation välttämättömyydestä syyn hallituksen olemassaololle. Hallitus, toistamme, on kassauma yksilöitä jotka ovat saaneet, tai jotka ovat ottaneet, oikeuden säätää lakeja ja pakottaa ihmiset tottelemaan niitä. Ohjaajat, insinöörit jne.. ovat toisaalta taas ihmisiä jotka saavat tai ottavat vastuun tietyn työn tekemisestä. Hallitus tarkoittaa vallan delegeoimista, eli siis jokaisen aloiteoikeuden ja suvereenisuuden luovuttamista harvojen käsiin. Hallinnointi merkitsee työn delegeoimista, eli siis vapaiden sopimusten pohjalta tapahtuvaa palveluiden vapaata vaihtoa.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Errico Malatesta
Anarkia
1898

Haettu 27.9.2016 osoitteesta <https://takku.net/article.php/20091012103907796>
Lyhennelmä vuonna 1891 ilmestyneestä samannimisestä kirjasta. Teksti englanniksi:
<https://libcom.org/library/anarchy-malatesta>

fi.theanarchistlibrary.org